

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמה.

עין משפט נר מצוה

בא מיי פ"ח מהלכות
טומאת חולצין ה"ל"ד:
בא מ' טו"ע א"ח מימין ע"כ
מפ"ח ח'
ו' א מיי"ח מהלכות שבת
ה"ל"ו ופ"ח ה"ל"ו י"ג סגן
לארץ סה טו"ע א"ח ע"כ
מפ"ח ח'
י"ד ח' מיי"ח פ"ח ע"כ ה"ל"ו
ופ"ח ה"ל"ב י"ג:
י"ב ח' מיי"ח פ"ח מהלכות
גיטות ה"ל"ו י"ג סגן
ע"ש נ' טו"ע ש"ע ה"ל"ע
ס"ט ח' מפ"ח ח' ג'.

לעזי רש"י

בלעז"ר. ר. לפנצ'ר.

מוסף רש"י

טמא מות שחטו וזיתים
וענבים כביצה מכוונת
טור. ובדמיון מלפ"ח
במסכת טהרות וזבחי שלם
יגע במשקה, ויגון עדרקן
כפשוטו ל"ג ע"ן שחן ממזחין
שחן כחן מוטמא משקה
אלא היגון שנגע בהן טמא
קודם לכן נזיט. שחן לא
זכר אלף משלל משקה
וישמשקין ענינין זבחי כזר
מקור שער כביצה, ויזמר
מכילה ל דכו קמי חסם
כביצה שחן טמא שחן שלם
טפה ראשונה טמאת הטיפה
כביצה, שחין היה פאולס
כביצה, ע"כ א"ל שחן משקה
הנגע פאולס מקבל טמאה
עמו משלל הוא את שער, ו
דכחותה מן חסם טמא
ובמחמת (ד"ל) נני מיי ליה
בגמרא כביצה חולצין שהטמו
מחמת ומתעטו טהרות וכן
מית חלב ויפגול וזמתי, חו
והיגון בגמרא ופסחו טמאין
ויחזיקו לעיון משום פגול
ומזרז ומלך, ע"כ א"ל דבשמי
הנגעין מחטו ולא חלב ניעור,
לפי שחן טמא לכו שחן מייחיה
מית שער, אפילו הי' כל
קמא דבגויה ניעור משלמי
לשער, וזמתי מן דוקא
קמא שחן טמא כביצה,
והוא חזק למען שחן וכל
טומאת טמא, וע"כ א"ל
קמא, אלף זכ טמאת כביצה
שחן, אפילו נגברו יחזיקו מן
חסם דמטמא אפילו כפשוטי
לכו דקין דלמפ' שחן וכל
ראשונה וענבי חזק והבניה
ממנו משקין שגל העץ
משלל, דמשק מקבל טמאה
כזל סה, וכשחן וממנו למחו
מבעט טמא כשחן והכל
טמא (פסחים ג').

רב נסים גאון

ואין עד מפי עד כשר

רבינו חננאל (המשך)

אמרו כותבין חזקין טעמא
דרי' ויחזקו דהילכתא בכותיה,
דקיי"ל כל היכא דפליגי רב
ושמואל ורי' ויחזקו הלכה כרי'
ויחזקו, ולפיכך מדקדקין
בדבריו להעמיד הלכה על
בוריה. ר' ויחזקו מתוך
למעמיה סוחטין כבשים
בשבת לצורך השבת, אבל
לא למוצי' שם, ואחד כבשים
ואחד שלקות ואם, אבל
למיימיהן לא יסחוט, ואם
סחט נעשה כמי שסחט
זיתים וענבים וחיוב חטאת,
ולא הפריש בשבת, וחיוב
למיימיהן הוא צריך, וא"י
ויחזקו שהסחוט כבשים
ושלקות למיימיהן, כסוחט
זיתים וענבים וחיוב חטאת,
ומתוך אילו הדברים מתברר
שאין הלכה לא כשמואל
ולא כרב שאמרם סוחט

כביצה מכוונת טהור. פי' נקונטרס שאע"פ שהאוכל טמא אינו
מטמא את המשקה שאין אוכל מטמא צפחות מכביצה
והאי טעמא לא יחא אלף למ"ד צפרק כל שעה (פסחים ד' ג' וס')
משקים מייקד פקדי אלף למ"ד חסם מייבלע צלעטי טמאים המשקין

מחליהן כיון שנגע צבולס^א ונמשני חסם
דבמתמי' מייירי צבולס^ב שנגעניס שלם הוכשר
לאימת מתכשרי לכו חמיט להו וכי
סחיט להו צזיר שעוריה והשתל לפי'
רש"י^א מה צבן מיד כשילאה הטיפה
ראשונה^ב (ט) נטמאה^א הואיל ואוכל מקבל
טומאה כזל שהו"א ומה עסקה ר"ת
לפי' (ז) לעיל צריא מלמיע (ד' ט' א).
דב' ע' משקה הבא לאוכל דא"י אובכ'
הוא. לא מניין למימר דכ"ע
אוכל הוא (ט) א"כ"י מ"ט דמ"ד הוכשר:
אם הגיעו זיתיו למוסוק בו'. מה
עסקה ליה לרז נחמן דמפ"ש
צפ"ק (ד' פ') דגזרו לצזור צטרה
משום לפעמיס שגדס הולך כו'.
שם פירשמי' (ד"ה גורמי):

כבשים שסחטין לגופן מותר
למימיהן פטור אבל
אסור. רז לטעמיה דלמזר לקמן דבר
מורה אינו חייב אלף על דריכת זיתים
וענבים ולפירוש הקונטרס דפי' משום
דלמי משקה מלמלא קשה לרבי
אלמי גזרו להדוקי אודרל אפומל
דששט צלעטי תולין (לעיל ד' קמ"א).
שמה יסחוט' הא אפילו סחיט ליכא
איסור דאורייתא מיהו י"ל דהתם רצא
דקאמר לה וס"ל כ"י יוחנן דמייבי
חטא"ל: ורבי יוחנן אמר אחד כבשין
ואחד שלקות לגופן מותר למיימיהן
חייב חטאת. ודגד לזירו נמי הוא מחייב
ר' יוחנן חטאת לתוך הקערה דגד
לזירו מדמנין לשלקות כזולה שמעמיה
דפריך מדשמואל דשלקות אהיה דגד
לזירו ופי' ר"ת הלכה כ"י יוחנן דקיי"ל
כוותיה לגבי רז ושמואל ושמעין
ומילמלא דר"י שסחטו לטחוט כבשים
ושלקות למיימיהן ואם סחט חייב חטאת
ולא הפריש כבשית' צין קדירה לקרי'
אלף הפריש אסור' מתוך אלו דברים
מתברר שאין הלכה לא כשמואל ולא
כרז שאמרו סוחט אדם אשכול של
ענבים לתוך הקערה ויש שעממיהן
דצרי רז ושמואל ציו"ט מדדיק רז
חסדא מדצרי שמואל כן ואין לנו
להדורי אפריכי ולחפוקי שמעמיה
מדכותיה אלף ודאי צבנת קלמרי ר'
ושמואל ואין הלכה כמותן לא צבנת
ולא ציו"ט ע"כ פי' ר"ת ומה עסקה
מדלא מפליגי ר' יוחנן משמע דמיירי
אפילו לתוך הקדירה אין זה דיוק דהא
רז ושמואל נמי אסרי סתמא כבשים
(ז) למיימיהן אפ"י^א דשור טמא כביצה
אשכול של ענבים לקדירה^ב ומה
ד' יוחנן מתרין לטעמיה רב מתרין לטעמיה
סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל
לא למוצי' ש"ב ד"א לגופן אבל למיימיהן פטור
אבל אסור ושלקות בין לגופן בין למיימיהן
מותר וזיתים וענבים לא יסחוט ואם סחטין

חייב חטאת שמואל מתרין לטעמיה סוחטין
הוא הדין ושלקות בד"א לגופן אבל למיימיהן פטור אבל אסור וזיתים וענבים
הוא יסחוט ואם סחט חייב חטאת ר' יוחנן מתרין לטעמיה סוחטין כבשים לצורך
השבת אבל לא למוצי' ש"ב אחד כבשים ואחד שלקות בד"א לגופן אבל למיימיהן
לא יסחוט ואם סחט נעשה כמי שסחט זיתים וענבים וחיוב חטאת אמר רב חייא
בר אשי אמר רב דכר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד
וכן תני דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד
אלא

כביצה מכוונת טהור. משנה היא במסכת טהרות^א ומפרש זה כביצה
ובלדג שלא יגע במשקה שאינו נוגע אלף צבולס וכיון כביצה מכוונת
הוא לכו חמיט טיפה קמיימיה חסר ליה מכביצה ואין האוכל אע"פ
שהוא טמא מטמא המשקה שאין אוכל מטמא אחרים צפחות מכביצה
אלף חסם היה נוגע במשקה איטמי

למה דקמה הטיפה ראשונה שהמשקה
מקבל טומאה כזל שהוא וה"נ תני זה
כביצה יתר מכביצה טמא שחין שילאה
טיפה ראשונה נטמאה כביצה. וטמא
מת דוקא נקט שאינו מטמא בהיסט
וה"ה לטמא שרץ וכל טמאי מגע וטמא
מת לרבותא נקט דהו אב הטומאה
משום דקמתי סיפא אלף זכ סקוטט
זיתים וענבים אפי' גרגיר יחיד טמא
שחין שילאה טיפה ראשונה נטמא
דקס"ד אפי' סוחט לתוך הקערה:
כפנאי. משקה הבא לאוכל אוכל הוא
או משקה ה"י: **המחליק** ענבים. מחסום
המשקה על הככר: **הוכשר**. האוכל
הענבים הוכשרו: **הבא**. לצורך אוכל
כגון שסחטן לשם הפת: **ה"ג דכ"ע**
משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא. אלף
משקה הוא והיינו טעמא דמ"ד לא
הוכשר שמתחילה נסחט אדעתא דאזיל
לציבוד שהשור שואצו וסורפו: **המפלע**
נומים. צללי"ר כדי שיהיו רכין:
הוכשר. דניחא ליה כזמחא דטייף
עלייהו שמתוך כך הם מרצים טעם:
לפוסין כמלה. שמתוך שהן קשין אין
המלח מדבק בהן וממלעס לרכין
מבזחן מעט: **לא הוכשר**. דלא מחזין
למשקה דיהו ליעקר: **לידע חס**
בניעו ויסו למסוק. כריך הוא ללחות
חס שומנו נוח ללאת מיהו המשקה
אזיל לציבוד: **הני פנאי**. דמפלע ודאי
במשקה העומד לציבוד פליגי כדאמרי'
אלף תנאי דמחליק לאו צעומד לציבוד
פליגי דלאו לציבוד אלף שהרי ללחמא
האוכל נתנו והרי מלחמא אלף במשקה
העומד ללחמא לאוכל קא מייפלגי דל"נ
משקה הבא לאוכל משלל הוא ה"ה
היכא דקא שריף ליה א"י שטר ציה
ריפתא דתורת משקה עזיז אלף
ללחמא פליגי: ודג לזירו. סחיטת דג
להוציא זירו לאו משקה הוא אלף
אולכין: **כצשין**. ירק מי כצוש ציין וסומן:
לגופו. חס לאכול הכבשים סוחטין
ממשקה ח"ץ עליהן השנגע בהן מותר
לכמחילה דלא מפרק הוא הואיל ולא
למשקה הוא כריך: **פטור**. שאין זה מפרק
שאין המשקה הזה יוצא מן הכבשים
שלא גדל כמותן אלף אסור אטו זיתים
וענבים: **שלקוט**. אפילו למיימיהן לאו
משקה יניחו אלף אוכל: **למיימיהן פטור**
אלף אסור. והא שלקות דמיה דגד
לזירו הוא ולא שלקות ליה שמואל
לכמחילה: **יעני ראו ולא זו**. הא דצעינא
למימר נך דמשמיה דרז אימתר:
סוחטין כצשין. ולא מפליע צין לגופן
צין למיימיהן וש"י לכמחילה וקשיא
לכלולה לליכא צהו לזרי כצשין למיימיהן
לכמחילה: **דבר אסור**. כלומר אסרה
תורה ומלככה דריסת זיתים וענבים
הוא הדין מלככה אלף שאר דריכות
לאו אורייתא צהי ולא מלככה יניחו:
לעדות

א. דפירוש דכל שהוא
מקבל טומאה מן התורה.
ב. מחכשירי, ומדי. וכו'.
ג. כפסח' לז' ד"ס לחמ"א. כל
הנשאר. ט. ד"ס פסח' לז'.
ד"ה לחמ"א. T. [ומשקין
מבלע בלעיי. חס' פסח'
לז' ד"ה לחמ"א. ו' מה י'
אם הולך לאיבוד או
שאנו הולך לאיבוד הוא,
מ"מ כיון שבא לאוכל הרי
הוא כאוכל ואינו מכשיר
מיימיה'. ו. משום דרויין
למשקין והלכן כשסוחטין
ה"ל בדריסת זיתים וענבים.
זש"י. ו. והדחיישי' דלמא
אתי משמע דאי אתי לזירי
חסיה הויל מלאכה
דאורייתא ואפי' שאין.
המשקה מוגפה. ח' ר' יוחנן.
ח. כבשבים. חס' חל"ס.
ט. למיימיהן. י. ר"ת. י. דבא
[ב]סחיטת זיתים וענבים
בין לקדירה בין לקערה
למיימיהן הוא צריך, וא"י
ויחזקו שהסחוט כבשים
ושלקות למיימיהן כסוחט
זיתים וענבים וחיוב
חטאת. י"א. יא. [ו]של
כרחין דוקא לתוך הקערה
איירי. חס' חל"ס.
י"ב. ובהא מורי' נמי ר'
יוחנן. חס' חל"ס.

תורה אור השלם

1 אשר אני אחזה לי ועיני
ראו ולא דן קלו כלימני
בזקני:
איוב י"ב טו

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כביצה וכו'
הטיפה ראשונה הוכשר
האוכל ואוכל וכו' נזכר
המלע. צ"ב דף אל בד"ה
אי לענין וע"ש: (ב) ד"ה
דכ"ע וכו' דא"כ מ"ט:
(ג) ד"ה ר' יוחנן וכו' אפי'
סתמא כבשים ובשלקות
למיימיהן:

גליון הש"ס

גמ' שלקות לגופן מותר
למיימיהן. ע"י לעיל דף עג
ע"כ מוס' ד"ה לזכר לעלים:

הגהות הגר"א

[א] גמ' משקה הבא לאוכל
לאו אוכל הוא. צ"ב דף עג
הגלוס אוכל הוא. ע"י
כביצה וכו' הרי"ף ע"ש:

מוסף תוספות

א. דפירוש דכל שהוא
מקבל טומאה מן התורה.
ב. מחכשירי, ומדי. וכו'.
ג. כפסח' לז' ד"ס לחמ"א. כל
הנשאר. ט. ד"ס פסח' לז'.
ד"ה לחמ"א. T. [ומשקין
מבלע בלעיי. חס' פסח'
לז' ד"ה לחמ"א. ו' מה י'
אם הולך לאיבוד או
שאנו הולך לאיבוד הוא,
מ"מ כיון שבא לאוכל הרי
הוא כאוכל ואינו מכשיר
מיימיה'. ו. משום דרויין
למשקין והלכן כשסוחטין
ה"ל בדריסת זיתים וענבים.
זש"י. ו. והדחיישי' דלמא
אתי משמע דאי אתי לזירי
חסיה הויל מלאכה
דאורייתא ואפי' שאין.
המשקה מוגפה. ח' ר' יוחנן.
ח. כבשבים. חס' חל"ס.
ט. למיימיהן. י. ר"ת. י. דבא
[ב]סחיטת זיתים וענבים
בין לקדירה בין לקערה
למיימיהן הוא צריך, וא"י
ויחזקו שהסחוט כבשים
ושלקות למיימיהן כסוחט
זיתים וענבים וחיוב
חטאת. י"א. יא. [ו]של
כרחין דוקא לתוך הקערה
איירי. חס' חל"ס.
י"ב. ובהא מורי' נמי ר'
יוחנן. חס' חל"ס.

רבינו חננאל

א"ר ירמיה כתנאי, המחלק
בענבים לא הוכשר, פי'
מחלק, משפפן פעמים
שמתמבזה בהן משקין
ומחליקין בן, ולפיכך אמר
ר' יהודה הוכשר שכן
משקה מגור הוא, ואוכל
אמר משקה הבא לטחוט
הוא ובכאלו הוא חשוב
ואינו מכשיר, ובא ר'
הוא ופירש כי התנאין
החולקין (במחלק) במחלק
בענבים פליגי במשקה
העומד לצתחצו, ואילו
החולקין במפצע זיתים
בידים מסואבות, פליגי
במשקה העומד לאיבוד.
א"ר יורא א"ר חייא בר
אבה אמר בר סוחט אדם
אשכול של ענבים לתוך
הקערה הוא אסור, וחליז
הרג שאפילו חסיתו בקערה ש"י,
והא דאיתמר כבשים שסחטן אמר רב
לגופן מותר
וכו', דברים פשוטין כן ואין צריך
לפניה ולא לפני לפניה. אמנם צריך
לכוון, כגון יזיקת ורואי לפחות
וכזכור וכל הרומה להן, אמר רב
לגופן מותר כלומר סוחטן להסיר
קמחם ולאכלן מותר, אבל א"י
כחונתו למיימיהן הוא צריך,
פטור אבל אסור. ושלקות, כגון
יזיקת ורומה להן [ושלשקין]
ממיהן חשב ונשאר מיימיהן בהן,
וכן דגים מוחליקין, בין לגופן
בין למיימיהן מותר. ושמאל אמר
אחד כבשים ואחד שלקות, לגופן
מותר למיימיהן חייב חטאת,
ומתבררן עלייהו סוחטין כבשים
בשבת לצורך השבת אבל לא למוצי'
ש"י, וזיתים וענבים לא יסחוט
ואם סחט חייב חטאת, וקשיא לשמואל
וקשיא לר' יוחנן, וכל אחד מהם
מתרין מתינתא דא לטעמיה דברייתן
פשוטין חן. אבל

אדם אשכול של ענבים לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמיד דברי רבינו רב ושמואל בירוש', מדדיק רב חסיה
דבי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם על לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דברייתא לחיות הלכה.
דבי דבריהם נכונים שאפילו בירוש' כל אילו אסורין. וליקט בפיו מן הבמה בירוש' אסור וכו"ש לחולב, כדגורסין בסוף פירק
הרש (שנשא) פקחא אבא שאלו אמור נהגין היינו שיוניקין מן הבמה טהורה בירוש'. ואקשניו עליה היכי דמי א דאיא כבנה
אפילו בשבת ש"י, אי לדיכא כבנה אפילו בירוש' אסור. ומפיקתין לא צריכא דאית בה צערא (וטובא) [וכיבין] מפרק לאלתר
די הוא, שבת דאיתרי סקילה הוא גזור רבנן, יום טוב דאיתרי לאו לא גזור רבנן. הנה אפילו ליקט אפילו אל התורה אלא
קיום שם צער, כ"ש לחלוב בקמס שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדורי אפריכי ולאפוקי שמתנת מדוכתא, אלא דרבי
זה שאומר סוחט אדם לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמרו, ושארם רב חסדא בירוש' הוא, ואין הלכה כמותם
לא בשבת ולא בירוש'. והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים

אדם אשכול של ענבים לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמיד דברי רבינו רב ושמואל בירוש', מדדיק רב חסיה
דבי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם על לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דברייתא לחיות הלכה.
דבי דבריהם נכונים שאפילו בירוש' כל אילו אסורין. וליקט בפיו מן הבמה בירוש' אסור וכו"ש לחולב, כדגורסין בסוף פירק
הרש (שנשא) פקחא אבא שאלו אמור נהגין היינו שיוניקין מן הבמה טהורה בירוש'. ואקשניו עליה היכי דמי א דאיא כבנה
אפילו בשבת ש"י, אי לדיכא כבנה אפילו בירוש' אסור. ומפיקתין לא צריכא דאית בה צערא (וטובא) [וכיבין] מפרק לאלתר
די הוא, שבת דאיתרי סקילה הוא גזור רבנן, יום טוב דאיתרי לאו לא גזור רבנן. הנה אפילו ליקט אפילו אל התורה אלא
קיום שם צער, כ"ש לחלוב בקמס שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדורי אפריכי ולאפוקי שמתנת מדוכתא, אלא דרבי
זה שאומר סוחט אדם לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמרו, ושארם רב חסדא בירוש' הוא, ואין הלכה כמותם
לא בשבת ולא בירוש'. והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים